

GEWOON ANDERS

LANDELIJKE VERENIGING CENTRAAL WONEN



Wonen in een aardehuis

Gemeenschappelijk WonenDag

Op bezoek bij ,De Banier'

- Troubadour ,De Reisgenoot'
- Gelezen/Nieuws
- Thuis in de woongroep



colofon

'Gewoon Anders' is het blad van de Landelijke Vereniging Centraal Wonen (LVCW)

Abonnementen en losse nummers

Zie info achterflap
Voor een proefnummer mail info@lvcw.nl

Redactieadres

Oosterweg 2c
1968 KN Heemskerk
Mail: redactiegmail.com

Redactie

Anna Dijkhuis
Heleen Toet
Flip Krabbendam

Foto voorpagina

Aardehuizen gemeente Olst

Vormgeving

Co Aaij

Druk

Drukkerij Pasklaar
Sittard

Wonen in een Aardehuis

Voor Nederland is het nieuw, een zelfbouw aardehuis, maar wereldwijd functioneren er al ongeveer 1000 earthships, sommige zelfs al 35 jaar. De huizen van architect Michael Reynolds zien er heel bijzonder uit, zijn gedeeltelijk onder de grond gebouwd, met op het zuiden veel glas.

Na zes jaar voorbereiden en bijna vier jaar samen bouwen is het zo ver. De 24 aardehuizen zijn in casco opgeleverd aan de bewoners. De wijk met aardehuizen in Olst is nu klaar, de bewoners zijn er ingetrokken en zitten volop in de afbouwfase.

In ZOZ 131 van Omslag beschrijft Estella Franzen wat er allemaal bij kwam kijken de afgelopen jaren. Onder andere intensief samen nadenken, onderzoeken, afstemmen, experts bevragen, schetsen, tekenen, risico's inschatten en durven dragen, lobbyen, partners zoeken, bouwplaats inrichten, gereedschappen aanschaffen (en in de modder kwijtraken), honderden planken en balken, stroballen en autobanden door onze handen laten gaan, steigers opbouwen en afbreken, kachels bouwen en muren stuccen, maar ook genieten van het buiten bezig zijn.

Haar aardehuis is evenals de andere gebouwd met natuurlijke materialen, deuren en balken van de sloop, pallet- en steigerhout, zand uit de uiterwaarden, tweedehands tegeltjes, een boomstam uit Deventer, klei uit eigen grond. De vloer van haar oude huis is gebruikt voor het aftimmeren.

Hoe werkt dat, een aardehuis? De eigenschappen op een rijtje:

- **Extreem laag energieverbruik**



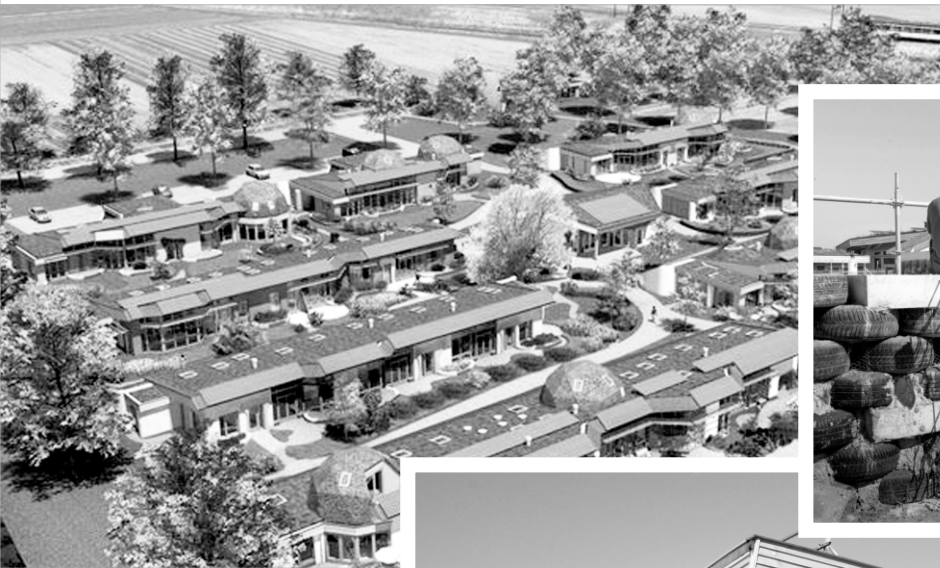
Verwarming door een slimme constructie, een geïsoleerde vloer, muren, het groene dak en de zuidgevel die grotendeels uit glas bestaat. Bijverwarming via een groot buffervat dat gevoed wordt door zonnecollectoren en door een hoogrendement houtkachel met warmtewisselaar, waar vloerverwarming en warm water op zijn aangesloten.

- **Lokale watervoorziening en waterzuivering**

Drinkwater komt uit een grondwaterstroom op een diepte van dertig meter en dat wordt gezuiverd.

- **Geen aansluiting op het riool**

Het afvalwater van het wijkje wordt



met een helofytenfilter gezuiverd. De composttoiletten hebben een afvoer naar het land. Volgens Estella is dat een groot experiment, want de eerste keer dat dit in Nederland op wijkniveau wordt toegepast.

- Uitmuntende energieprestatie en landschappelijk goed inpasbaar

Het lage energieverbruik maakt de woonkosten laag, maar de bouwkosten niet, ondanks de inzet van alle vrijwilligers. Dat komt waarschijnlijk ook door het bijzondere en het experimentele van dit project. Een volgende wijk zal daarvan kunnen profiteren.

Alleen het gemeenschapshuis is nog op de traditionele 'earthship' manier

gebouwd, met muren van met aarde gevulde autobanden. Dat kostte erg veel tijd; voor de huizen is men daarom overgegaan op strobouw.

De aardehuizen in Olst zijn gebouwd met CPO, collectief particulier opdrachtgeverschap. De vereniging van eigenaars (de 23 huishoudens), is verantwoordelijk voor het gezamenlijk onderhoud.

Op de site van de Vereniging Aardehuis vonden wij de volgende doelstellingen.

”

In het project realiseren wij een vorm van 'Centraal Wonen', waarbij onderlinge solidariteit een leidend beginsel is - onder meer door ecologisch bouwen en wonen toegankelijk te maken voor elke beurs; waarbij collectieve voorzieningen worden

gedeeld; waarbij onderling respect en communicatie de individuele vrijheid op een natuurlijke wijze begrenzen. Het project heeft een educatieve doelstelling ter bevordering van een duurzame levensstijl in het algemeen en CO2-neutraal bouwen in het bijzonder. In het project wordt een kleinschalige werkgelegenheid met elkaar gecombineerd. Deze werkgelegenheid wordt in belangrijke mate gecreëerd via recreatieve projectonderdelen. Voor de levering van materialen en diensten hebben wij een duidelijke voorkeur voor lokale bedrijven.

Hoewel het soms wel wat afzien betekende, die zelfbouw, zegt Estella Frantzen 'Mocht je denken dat ik spijt heb - Nooit! Er bestaat in de hele wereld geen kostbaarder huis voor mij, op deze plek, tussen deze mensen'.

HT

Zaterdag 21 mei 2016

Gemeenschappelijk WonenDag

Ook dit jaar organiseren wij weer de Gemeenschappelijk WonenDag en wel op zaterdag 21 mei. Een open dag van en voor woongemeenschappen in Nederland, België en Frankrijk. Dit jaar doen ook een paar woongemeenschappen in Zweden mee. En heel misschien gaan ook de deuren open in Italië en Finland. Onze inspanningen om er een Europese dag van te maken, iedere derde zaterdag in mei, lijken hun vruchten af te werpen.

Zichtbaar maken

Doel van de dag is om gemeenschappelijk wonen, in al haar vormen, meer zichtbaar te maken. Om ieder die het wil de mogelijkheid te geven een kijkje te nemen in een woongemeenschap. Gewoon uit nieuwsgierigheid. Of omdat de bezoeker zo wil wonen en zich wil opgeven voor de bezochte woongemeenschap of zelf een woongemeenschap wil opzetten.

Op de kaart zetten

Doe met jullie woongemeenschap ook mee aan de achtste editie van de Gemeenschappelijk WonenDag. Om je eigen woongemeenschap op de kaart te zetten. Voor nieuwe instroom op je wachtlijst of belang-

stellendenlijst. Maar ook om gemeenschappelijk wonen meer bekendheid te geven.

Woongemeenschap en Samenleving

Dit jaar kozen we 'Woongemeenschap en Samenleving' als thema. Een onderwerp dat je op verschillende manieren kunt benaderen. Zoals het contact dat je als woongemeenschap met je directe omgeving hebt. Maar ook hoe je denkt over de invloed die woongemeenschappen op de maatschappij als geheel kunnen hebben.

Natuurlijk ben je vrij om aan deze dag geen thema te verbinden of om een eigen thema te kiezen.

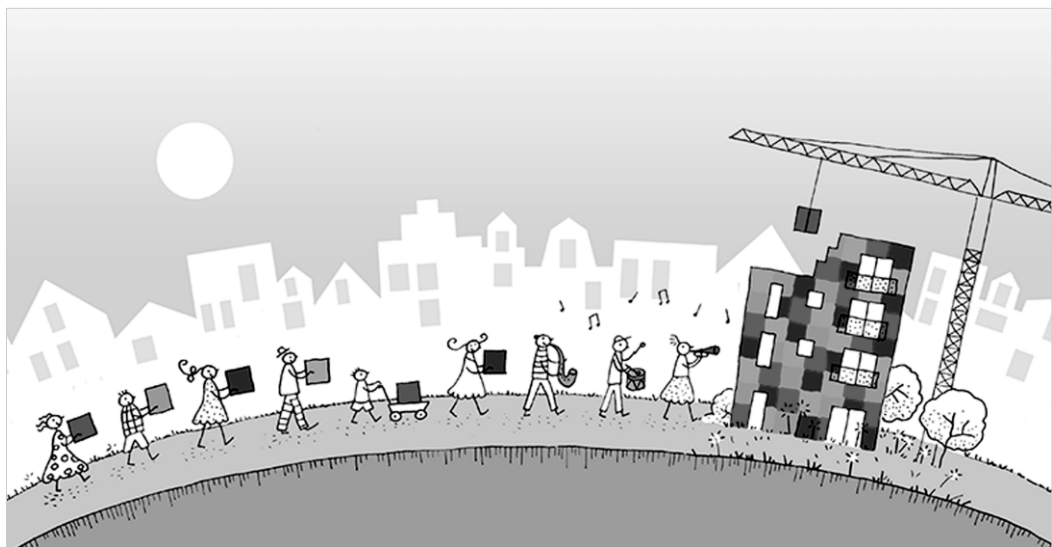
Pers en sociale media

Wij zullen jullie begin mei een persbericht sturen dat jullie bij de lokale media onder de aandacht kunnen brengen. De ervaring leert dat er op regionaal niveau al snel wat mee wordt gedaan en dat het doorgaans extra bezoek oplevert. Het werkt ook goed om plaatselijke politici persoonlijk uit te nodigen.

De poster ontvangen jullie begin mei ook weer. Die kunnen jullie zelf nog invullen en daarmee jullie open dag in de buurt bekendmaken. Het is fijn als je deze open dag ook op je sociale media aankondigt: Facebook, Twitter, eigen website, enzovoort.

Wij zijn nu al bezig om tijdschriften en landelijke media zo ver te krijgen aandacht te besteden aan de Gemeenschappelijk WonenDag. Laat het ons weten via info@gemeenschappelijkwonen.nl als jullie

Gemeenschappelijk Wonen in al haar vormen meer zichtbaar maken



Thuis in de woongroep



Heleen actief in de gemeenschappelijke tuin

woongemeenschap in het bijzonder open staat voor contact met de pers; mocht een journalist ons benaderen, dan kunnen we jullie naam doorgeven.

N.B. Het persbericht en de poster zijn waarschijnlijk al eerder op te halen van: www.gemeenschappelijkwonen.nl/gemeenschappelijkwonendag. Nu vind je daar al twee voorbeeld draaiboeken voor het organiseren van de dag.

Aanmelden en kaart

- Meld ons jullie deelname op:
www.gemeenschappelijkwonen.nl/registratie-voorgw-dag-2016 Wij plaatsen dan jullie adres en andere gegevens op onze websites. Bezoekers en pers weten jullie dan gemakkelijk te vinden.
- Als je woongemeenschap dit jaar niet meedoet met de GemeenschappelijkWonenDag, wil je dan wel (in het kader van jullie betrokkenheid bij het concept gemeenschappelijk wonen) een melding op jullie website zetten? Bijvoorbeeld met een link naar de (Google) kaart:
www.gemeenschappelijkwonen.nl/gw-dag-op-de-kaart
- Je kunt de kaart op jullie website opnemen. Stuur daarvoor een mailtje naar:
info@gemeenschappelijkwonen.nl en je krijgt een bestandje toegestuurd, welke dat mogelijk maakt.

Openingstijden

Als richtlijn voor de openingstijden houden we over het algemeen aan: van **13.00 tot 16.00 uur**. Als je andere tijden kiest kun je dat bij de aanmelding, op de poster en via je sociale media vermelden.

Alvast hartelijk dank voor jullie medewerking aan deze gezamenlijke inspanning om dit mooie woonconcept in de spotlight te zetten! Wij wensen jullie een mooie GemeenschappelijkWonenDag toe, met veel bezoekers.

Met vriendelijke groet,

Gerard Broeksteeg, Simon Zwart, Marjoleine Meijer, Co Aaij en Peter Bakker

namens de LVGO en de LVCW
info@gemeenschappelijkwonen.nl
www.gemeenschappelijkwonen.nlToelichting

Toelichting

De GemeenschappelijkWonenDag - gestart in 2009 - is elk jaar op de derde zaterdag van mei.

'Woongemeenschap' staat voor: woongroep, centraal wonen, gemeenschappelijk wonen van ouderen, woonwerk gemeenschap, ecodorp, gestippeld wonen, leefgemeenschap, enz.

Het gebeurde tussen Egmond en Castricum: een vrijwel frontale botsing. Twee auto's total loss en redactielid Heleen zit vast met haar voet. Pas als de brandweer erbij komt kan zij worden ontzet.

Later ziet ze dat er overal brandblusapparatuur stonden opgesteld. Ontzetting dus in een dubbele betekenis. Want als de politie haar enkele uren later in het ziekenhuis bezoekt en foto's van het ongeluk laat zien denkt zij vooral 'dat je zoiets kunt overleven'. Haar dochters willen de foto's zelfs liever niet zien. In eerste instantie.

Als je Heleen nu, ruim een maand later vraagt hoe het gaat is haar antwoord 'geweldig goed', direct gevolgd door 'dat ligt vooral aan de woongroep, de huisgenoten zijn zo fantastisch!'
Alle huisgenoten 'doen van alles, ieder op zijn of haar eigen manier, ze komen met een kopje koffie, ik wordt elke dag gehaald voor de warme maaltijd-avond', dat gebeurt met de rolstoel die in de gemeenschappelijke hal bij de voordeur van Heleen staat. Hij kan niet goed naar binnen omdat de woonruimte verlaagd ligt. Wat boodschappen betreft, ik hoef maar

te kicken' en het wordt gedaan. Ik ben zo blij dat ik ,zo'n interessante en goede woongroep heb met óók jonge mensen'. Die zorgden er bijvoorbeeld voor dat het bed naar beneden werd verhuisd: ,ik heb hier nu mijn eigen gedoetje, mijn bed, computer en een geweldig uitzicht!'

De thuiszorg komt twee keer per dag, dat heeft een van de dochters geregeld want ,ik ben volkomen afhankelijk' aldus Heleen. Na twee

dagen ziekenhuis mag Heleen naar huis, dat wil zeggen, daar dacht men aan een verzorgingshuis. Maar Heleen zei direct dat zij wel naar huis kon, niet alleen woonde maar in een woongroep en dat zij daar vast wel opgevangen zou worden. Haar dochter vond dat ze daar niet zomaar van uit mocht gaan, maar ,in de woongroep vonden ze dat ook gewoon'.

De verwachting is dat over twee weken het (rode!) gips eraf mag.

Daar hoopt Heleen op: en dat ze zich weer zelfstandig kan verplaatsen. Voorlopig wordt het oefenen met krukken, maar na hopelijk kortere of wat langere tijd zonder. Dan kan Heleen weer actief bezig zijn in onder meer de gemeenschappelijke tuin.

Dit stukje is op verzoek van Heleen ook een ,terechte ode aan de woongroep'

AD

Gelezen | Nieuws | of niet zo nieuw Nieuws

Een huis delen, hoe hou je het leuk?

Collectieve woonvormen zijn flink in opmars. Ter voorbereiding daarop, of als alles toch niet van een leien dakje gaat, zijn praktische tips nooit overbodig. Misschien staan die in de scriptie 'Een huis delen, hoe hou je het leuk?' Van Marc Pauly. Hij is verbonden aan een Kenniscentrum Filosofie van de RU Groningen. In 15 pagina's gaat hij op beknopte wijze in op de voor- en nadelen, type groep, nieuwe huisgenoten zoeken, corvee, samen eten, omgaan met conflicten en besluiten nemen, kosten bijhouden en juridische vormen. Het onderzoek is mede gebaseerd op het populaire boek ,Creating a life together' van Diana Leafe Christian.

De scriptie kan worden gedownload via www.rug.nl - zoek op de titel. (uit ZOZ 130 van Omslag)

De Groene Gemeenschap in Amsterdam-IJburg

In ZOZ 130 schrijft Marta Resink over haar bezoek aan de Woongroependag 2015 in het gebouw van De Groene Gemeenschap, de woongroep die ook lid is van de LVCW

”

Bij binnenkomst viel direct het felgele spandoek op met de tekst 'mede mogelijk gemaakt door de kraakbeweging'.

De groep vormt een wooncoöperatie van huurders; elke bewoner beschikt over een bescheiden eigen

woonruimte en kan daarnaast gebruik maken van collectieve voorzieningen. Het huishouden is ecologisch, sociaal en solidair. Er wordt vaak samen gegeten in de grote keuken (.....). De gemeenschappelijke ruimte is op de begane grond en doet ook dienst als Buurtkamer: een ontmoetingsplaats voor mensen uit de buurt. (.....) Er is een plank met 'doorgeefboeken' en een Weggeefkast.

De Groene Gemeenschap is een van de veertien koplopers in het programma wooncoöperatie van Platform 31.

Op Evia bouwen Grieken aan hun eurovrije Paradijs

Zij proberen in eco-communes een nieuw leven op te bouwen, weg van de crisis die hun land teistert.

”

De crisis heeft ons er van bewust gemaakt dat er iets mis is met de manier waarop we leven, zegt Samos. Soms mist hij de concerten van de stad, maar dat is alles.

Het pensioen van mijn oma is na een leven lang werken verlaagd tot minder dan € 300.-, omdat bankiers en politici hebben zitten knoeien. Als je bedenkt dat we consumeren alsof de grondstoffen van deze planeet eindeloos meegaan, besef je dat deze crisis niet alleen economisch is. Er is iets mis met het hele systeem, dat moeten we veranderen.

Uit De Volkskrant van 19 sept. 2015, met foto's van de joerts die van gerecycled plastic zijn gemaakt.

HT

Reisgenoot van Centraal Wonen

'De Reisgenoot' (Maarten van Veen) geeft dit jaar een flink aantal huiskamerconcerten in verschillende Centraal Wonen projecten. Hij speelt zelfgeschreven, Nederlandstalige luisterliedjes met thema's die aansluiten bij de keus voor gemeenschappelijk wonen.

Maarten van Veen woont zelf in Centraal Wonen Deventer. Onder zijn pseudoniem 'De Reisgenoot' werkt hij aan zijn carrière als professioneel muzikant. Eind 2015 ontstaat het idee om een tournee langs verschillende CW huiskamers op te zetten. 'Ik merk in het project waar ik zelf woon dat mijn liedjes goed aansluiten bij thema's die spelen binnen gemeenschappelijk wonen. Denk aan betrokkenheid, duurzaamheid en bewust dingen anders willen doen', aldus Maarten. Alle Centraal Wonen projecten zijn per mail over dit tournee benaderd en er zijn al veel enthousiaste reacties.

”

Mensen aan het denken zetten, laten lachen en voelen

Tussen pop en kleinkunst

De Reisgenoot is een troubadour die danst op de lijn tussen pop en kleinkunst. Hij schrijft liedjes met bijzondere teksten. Of zoals hij zelf zegt: 'Ik wil mensen aan het denken zetten, laten lachen en laten voelen'. Hij zingt verhalen met een dubbele bodem die hij begeleidt met een gitaar en een aanstekelijke performance. Gedreven door bijzondere verhalen, een kritische kijk en het verlangen om de wereld een klein beetje te verbeteren, stromen de liedjes al een kleine drie jaar uit zijn pen. In 2014 verscheen zijn debuut CD 'Verhalen van vrijheid' en eind dit jaar de nieuwe CD 'Van de wereld'.



Troubadour Maarten van Veen

Voor alle bewoners

Belangrijk voor hem is dat de huiskamerconcerten toegankelijk zijn voor alle bewoners, ongeacht hun inkomen. Om die reden kiest hij voor een vrije gift, in plaats van een vaste prijs. Soms geven projecten de troubadour een bijdrage in zijn reiskosten of een bedrag bovenop de vrije gift. 'Dat is natuurlijk fijn, leven van de muziek is niet gemakkelijk. Maar het hoeft niet', benadrukt Maarten. 'Het gaat mij om het maken van connecties en het vinden van mensen die mijn muziek waarderen en mijn groei willen blijven volgen. Ik heb geen grote marketingbudgetten, dus ik bouw langzaam, van mens tot mens, aan m'n publiek'



„Kinderen werden actief bij het optreden betrokken”

In totaal staan er meer dan vijftien huis-kamers op de agenda van de Reisgenoot. En meer optredens zijn nog steeds mogelijk.

Reacties optreden

Hier een aantal reacties van CW bewoners:

- *Rommy Postma*: 'Enthousiast en sprankelend optreden met een bijzonder repertoire aan liedjes. Ook de aanwezige kinderen werden actief bij het optreden betrokken'.
- *Margot Lennaert*: 'Een heel fijne middag met erg goede teksten. Na afloop gelijk de CD gekocht. Leuk om te beluisteren’
- *Joop Gorter*: 'Is voor herhaling vatbaar. Want op de nieuwjaarsborrel was het soms wat te onrustig om goed te kunnen luisteren. En dit is zeker geen achtergrondmuziek, maar verdient alle aandacht'.

Informatie e.d.

Meer informatie, muziek en contact over optreden via www.dereisgenoot.nl

CA

Op bezoek bij ,De Banier'

De redactie van GA heeft zich voorgenomen een aantal projecten uit de begintijd te bezoeken om te vragen naar de ervaringen van de bewoners, in de veronderstelling dat deze ervaringen van belang kunnen zijn voor groepen die op dit moment bezig zijn een nieuw project op te zetten. En herkenbaar voor ervaringsdeskundigen zelf.

Het eerste project dat we bezochten was 'Centraal Wonen de Meenthe' in Tilburg (1981). Daarna volgde een evaluatie van 'Centraal Wonen Delft' (1981) en in deze GA brengen we verslag uit van ons bezoek aan 'Centraal Wonen de Banier' (1981) in Rotterdam. Dit project werd als tweede opgeleverd, na 'Centraal Wonen de Wandelmeent' in Hilversum in 1977.

Het vijfendertig jarig bestaan van Centraal Wonen De Banier te Rotterdam kan dit jaar worden gevierd. In de jaren tachtig werden er heel wat projecten gebouwd, het was een succesvolle tijd voor Centraal Wonen. Net als voor woongroepen.

De Banier is het tweede 'oude' project dat we als Gewoon Anders redactie bezoeken. Met als insteek de vraag: wat is er zoal gebeurd in al die jaren? Met de mensen en met het gebouw. Deze twee sporen vormen de leidraad tijdens het gesprek en in het verslag daarvan.

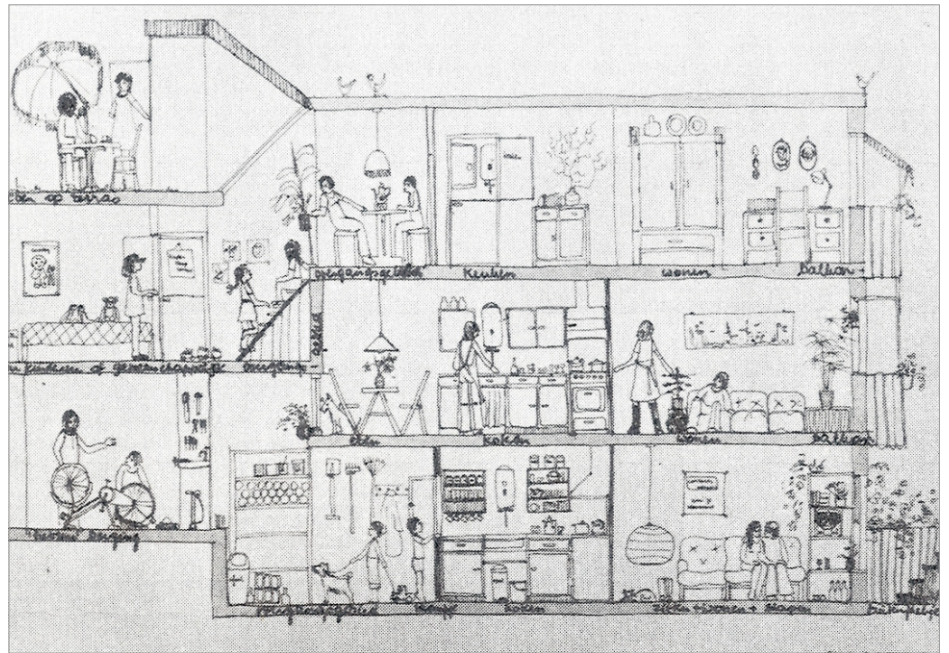
Dus zaterdag 6 februari komen we, letterlijk, op de koffie. Met appeltaart. De deur wordt geopend met een luid en duidelijk 'welkom' van een bewoner die direct daarna het pand verlaat (maar wat later terugkomt en aan het gesprek deelneemt). Vier Banierbewoners ontvangen ons in de gemeenschappelijke ruimte, vrij snel worden het er zes. De aanwezige bewoners vinden het een beetje dun-

netjes; iedereen heeft immers een mailtje gekregen en kan dus op de hoogte zijn van ons bezoek. Het stemt tot bescheidenheid en we zijn (extra) blij met de komst van de zes, die samen drie van de totaal elf clustersgroepjes, een aantal werkgroepen én verschillende leeftijden vertegenwoordigen met één jong volwassene, één min of meer middelbare bewoner en vier bewoners van 'tussen de vijftig en zeventig'. Deze laatste categorie is het sterkst vertegenwoordigd, zowel bij het gesprek als in het project. Daar wonen nu zestien kinderen, zeven bewoners tussen de twintig en vijfendertig, vijftien tussen de vijfendertig en vijftig, dertig tussen de vijftig en zeventig en vijf zeventig plusers.

Ondertussen lopen af en toe mensen door de gemeenschappelijke ruimte. Zoals de bewoonster die op zoek is naar iemand (in het project) die kan helpen met haar geluidsapparatuur. "Dan moet je bij W... zijn" zegt iemand. Maar de bewoonster die hulp zoekt kent haar niet goed, alleen van gezicht. Desgevraagd blijkt deze W. al zes jaar in de Banier te wonen. Dat brengt ons bij het onderwerp projectgrootte.

Het gebouw

Het gebouw is ontworpen door Guus Canoy van EGM architecten. Het idee was om een centrale ruimte te omsluiten een ring van gemeenschappelijke clusterruimten, die weer bereikbaar zouden zijn vanuit een derde ring waarin de woningen zou-

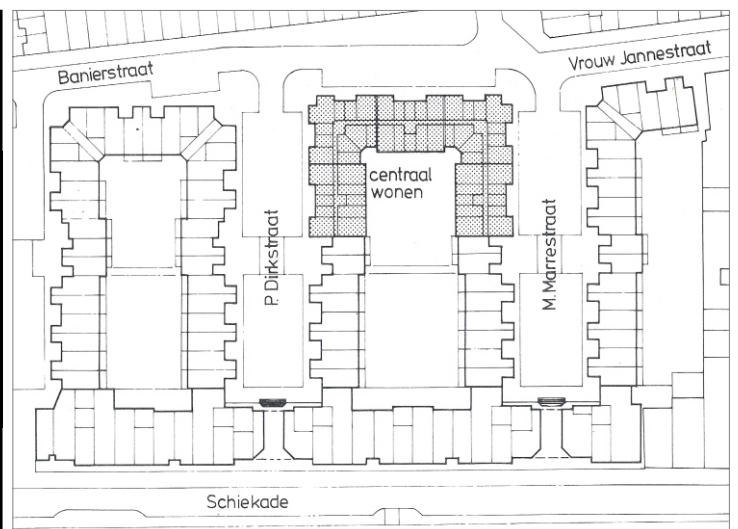
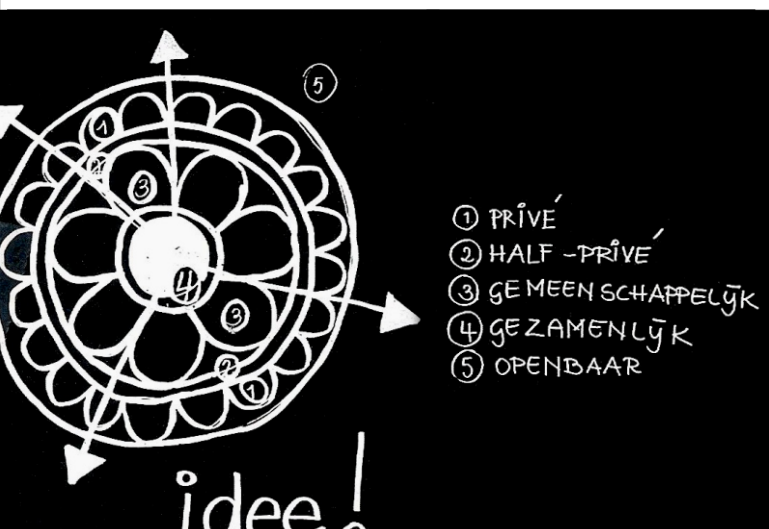


den worden opgenomen. Tussen de tweede en de derde ring zou dan een binnengang komen zodat je vanuit elke woning alle clusterruimten kon bereiken. De centrale ruimte zou dan op een aantal plaatsen worden verbonden met de buitenwereld. Om het mogelijk te maken dat de 52 privé woningen kunnen groeien of krimpen besloot men 'split level' toe te passen. Dan zou een woning ruimten kunnen uitwisselen, niet alleen met de directe burens, maar ook met boven of benedenburens.

De binnengang zou in open verbinding staan met alle cluster-ruimten, die een half niveau lager lagen. Dat zou het mogelijk maken

om, op weg naar de eigen cluster, hier en daar een praatje te maken met de bewoners van andere clusters.

Een open en flexibel concept. Maar hoe heeft zich dat nu ontwikkeld... In de ontwerpfase bleek dat de gesloten cirkel niet haalbaar was, het werd een halve cirkel of u-vorm waarbij de centrale ruimte een gemeenschappelijke tuin werd die grensde aan de tuinen van het blok waarin het project was opgenomen. Geen directe verbinding met de openbaarheid van de straat, maar deze tuin was wel verbonden met een achterpad dat door het blok stak en aan twee kanten op de straat uitkwam. Daarbij plande men ook een gemeenschappelijke ontmoetingsruimte met bar, die verbonden was met de gemeenschappelijke tuin en met de straat.





Doordat het gebouw een laag meer kreeg dan in de eerste schetsen kwamen er ook clusterruimten en een tweede binnengang op de derde verdieping.

Door het split level kwamen de terrassen van de clusterruimten en de benedenwoningen een half niveau hoger dan de gemeenschappelijke tuin, wat zorgde voor een mooi overzicht en een 'natuurlijke' grens. Zo kwam het oorspronkelijke idee vrij ongehavend in de realiteit terecht

Wie zijn er nu komen wonen en hoe wordt dit gebouw door de bewoners gebruikt?

De bewoners

Nu, in 2016, wonen er vijftienzeventig mensen, verdeeld over de tweeën-vijftig woningen.

Zijn er verder 'sociale dingen' waarmee de Banier zich van het begin af aan onderscheidt van andere CW projecten? Het is één van de vragen op ons lijstje.

“Er waren niet van die hooggestemde idealen”, daar is men het wel over eens. Als het om ideeën en verwachtingen van de starters gaat vallen termen als 'pragmatisch' en 'niet onrealistisch hoog.' Dat zou je wel een kenmerk van de Banier kunnen noemen „dat wij niet te veel verwachtingen hadden. Er waren ook groepen die intensiever wilden wonen, maar het was toch vooral goede burens en alleen meer als dat kan“. En hoewel



er verschillen waren in het begin is er “nooit sprake geweest van een ideeën-strijd“. Op de vraag, „dus pragmatisch en misschien typisch voor Rotterdam?“ wordt door de aanwezigen instemmend gereageerd.

Toch leefden er wel degelijk ideeën, bijvoorbeeld over de ideale bewoners-samenstelling: „niet allemaal hoog opgeleiden, niet allemaal in de sociale sector.“ Het moest geen gebouw vol academici, studenten en sociaal werkers worden. Een reëel risico, zeker in de zeventiger jaren in een stad met een universiteit en veel HBO opleidingen. De startersgroep besloot daarom tot „geen werving op de Universiteit en ook niet op Sociale

Academies“. Er is bewust wel reclame gemaakt via meer algemene instellingen zoals bibliotheken.

De startersgroep wilde beslist geen project vol studenten, academici en mensen van sociale academies, maar een meer - voor de buurt - representatieve samenstelling

Toch was de bewonersgroep die er in het begin kwam wonen behoorlijk 'sociaal en links georiënteerd' wat soort werk en politieke kleur betreft. En relatief hoog opgeleid, zeker ten opzichte van de buurt. Dat was zo en

is nog steeds zo. Ze zijn een beetje een exoot geworden. En gebleven. Anders dan de bedoeling was.

Dat brengt het gesprek op de samenstelling naar cultuur en herkomst. De bewonerssamenstelling van de Banier wijkt vrij sterk af van de zeer multiculturele directe omgeving. Dat het in de beginfase toch nog "een beetje multicultureel" werd was vooral te danken aan de twee grote gezinnen met Surinaamse roots die voor de twee vijfkamerwoningen werden gevonden. Maar "nu is er nog maar één Surinaamse bewoner" en is er niet veel culturele variatie, zeker geen representatieve vertegenwoordiging van andere etnische en culturele groepen. De aanwezige twintigster corrigeert dit beeld: er is toch wel wat variatie, "er wonen mensen met Spaanse, Portugese, Poolse, Roemeense, half Turkse en half Iraanse" roots in het project.

De ook gewenste variatie naar leeftijd is niet helemaal, maar ook niet helemaal niet bereikt: Bij oplevering van het gebouw waren de twintigers, dertigers en ook wel de veertigers weliswaar sterk oververtegenwoordigd, zoals duidelijk is te zien op de -vaak feestelijke- foto's van de eerste periode. Maar er kwamen ook twee tachtigers en twee baby's mee als bewoners van het eerste uur.

Er wordt weinig verhuisd en als hun kinderen uit huis zijn kiezen bewoners vaak voor een kleinere woning in het project

Inmiddels is de bewonersgroep in zijn totaliteit ouder geworden. Dat heeft veel te maken met de zeker voor een stad met een universiteit en veel HBO opleidingen, dus veel studenten, geringe doorstroming. Er wordt weinig verhuisd en als hun kinderen uit huis zijn kiezen bewoners vaak voor een kleinere woning in het project. En er is 'eigen kweek verjonging', want meerdere kinderen wonen inmiddels zelfstandig in het project.



De huishoudensamenstelling is niet aan bod gekomen, wel is ook in de Banier sprake van oververtegenwoordiging van de vrouwelijke sekse. Voor een deel te verklaren uit het gegeven dat zij nog altijd langer leven dan mannen, maar ook is bekend dat vrouwen vaker voor deze manier van wonen kiezen.

„Alles binnendoor bereikbaar" was een bewuste keus, met als voordeel vrije keus van wat je doet en met wie"

Gebruik van de gemeenschappelijke ruimten

In de begintijd beschikten de bewoners dus over zeven clusterruimten. Elk clustergroepje besliste waarvoor ze de ruimte wilde gebruiken, dat kon van alles zijn: samen eten, drinken, TV kijken, feestjes in kleiner verband, speelruimte voor kinderen, hobby's en wat je als groep maar kunt bedenken. Je gebruikte lang niet altijd de clusterruimte die het dichtst bij je woning lag, maar wel de ruimte waar je kon doen wat je het leukst (of handigst) vindt met mensen die daar ook voor voelen en die je liggen. Dat is een bewuste keus geweest, met als bouwkundige consequentie de vrij dominant aanwezige, lange gangen, die ervoor zorgen dat "alles binnendoor bereikbaar" is. Het voordeel van vrije keus van wat je doet en met wie gaf daarbij de doorslag en dat werkt nog altijd zo: alle -inmiddels vier- clusterruimten zijn nog steeds bereikbaar voor iedereen.

Activiteiten

Zo kun je bijvoorbeeld een eetgroep vormen met bepaalde eisen en wensen op dit gebied, zoals het tijdstip en of er wel of geen vlees wordt gegeten. En hoe vaak. Meerdere groepen maken gebruik van dezelfde clusterruimte, met als voordeel dat de ruimtes dubbel, dus intensiever worden gebruikt. Lang niet alle groepen willen dagelijks samen eten, maar bijvoorbeeld wel één of enkele keren per week. En er is de vrijheid om clusterruimtes een andere (hoofd) bestemming te geven. Ook de algemene gemeenschappelijke ruimte, tevens bar, kan door groepjes worden besproken. Er zijn onder meer een bridgegroepje en een yogagroepje. Verder wordt er in de gemeenschappelijke ruimte



tenminste een keer per twee maanden vergaderd en zijn er af en toe feestjes. Een paar keer per jaar is er "dansen met een DJ" (tevens bewoner). Ook is de bar regelmatig open, "maar niet zo vaak als in het begin". Toch is er wel regelmatig een "borrel met z'n allen" en ook soep. En dan is er natuurlijk de tuin, in de zomer!

Om op al deze ontwikkelingen in te spelen zijn in de loop van de tijd kleine bouwkundige wijzigingen opgetreden. De open verbinding tussen de binnengang en de clusterruimten ging voor veel bewoners ten koste van de intimiteit van de cluster-ruimte. Bovendien trok de warmte naar boven, de gang in, waardoor de clusterruimten niet goed warm te stoken waren. Dus plaatste men wanden tussen de gang en de cluster-ruimten Om de openheid nog enigszins te ervaren voorzagen men de afscheidingen gedeeltelijk van glas.



En dan is er natuurlijk de tuin in de zomer!

In de loop van de tijd bleek ook dat niet alle clusterruimten even druk gebruikt werden. Daarom veranderde men van nog drie clusterruimten de bestemming: zo kwamen er een kantoor, een atelier en een logeerkamer.

De vier overige clusterruimten worden dus voor diverse activiteiten door meerdere groepen gebruikt. Dit kan gemakkelijk dankzij de gemeenschappelijke gangen (en trappenhuizen) die alle ruimten in het gebouw met elkaar verbinden.

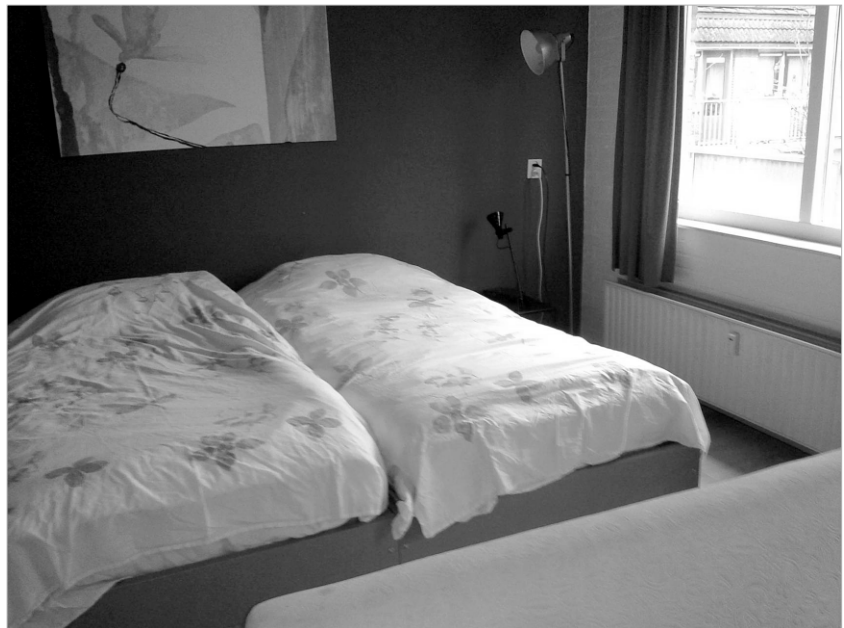
Oorspronkelijk werden de clustergroepjes aangeduid met een kleur - nog bepaald door de viltstift van de ontwerper - maar inmiddels hebben de meeste groepjes een zelf bedachte naam, die iets zegt over de activiteit en clustercultuur. Zo is er naast 'Geel' en 'Oranje', ook 'Dogday Afternoon', 'Buurman en Buurman', 'Spring / Sprong', 'Uit en Thuis', 'Koken met Alcohol' en 'Fruits de Mer'. "Een groep van tien is behapbaar" zegt een van de aanwezigen.

Wat altijd goed gaat is het delen van een auto, "gewoon goedkoper" is de beknopte, duidelijke toelichting

Hoe bevalt het?

Hoe bevalt het nu, de manier van Centraal Wonen in de Banier? Op deze vraag reageert de jongste aanwezige als eerste: "heel erg leuk, het is altijd gezellig". En als ouderen in het project iets willen weten over moderne apparaten, ICT dus, dan is het van "zij vragen, wij weten" (de oudere garde weet weer andere dingen). Men is het erover eens dat "de lijntjes veel korter" zijn. Als iemand bijvoorbeeld hulp nodig heeft "bieden mensen altijd hulp aan". Voor een van de bewoners was de Centraal wonen gemeenschap zijn enige familie. Toen hij hulp nodig had zorgden bewoners voor eten en hielpen hem

Clusterruimten worden voor verschillende activiteiten gebruikt door verschillende groepjes, de ervaring heeft geleerd dat "een groep van tien behapbaar is"



Gesprekken tijdens het eten

"Misschien heb ik over een paar jaar wel een houten computer", zegt Jurjen. Hij is bezig met zijn op een na laatste avondmaal met cluster paars. Al eerder stond in de Leut informatie over "Iewan", het zelfbouw woonproject waar hij samen met zijn vriendin Marije gaat wonen. Waarom gaat Jurjen eigenlijk verhuizen naar dat project? Vooral omdat we meer milieubewust willen leven.

"Eet je dan andere dingen?", wil het jongste lid van het eetgroepje weten. Nee ik koop niet altijd biologische dingen, dat zou het leven te duur maken. Heb je zelf aan je huis gebouwd? Ehh niet precies maar iedereen heeft wel aan veel huizen meegebouwd. Aan mijn huis hebben veel andere mensen gebouwd.

Jullie huizen zijn van leem en stro gebouwd, hoe krijg je het dan waterdicht? Hebben jullie daarvoor dan ook bijzondere daken?

Nou het bleek dat dakpannen toch de beste oplossing waren als dakbedekking. De buitenkant heeft veel hout, dat gaat er later trouwens best raar uitzien omdat het verweerd. Hoe ziet het gebouw er nou precies uit? We hebben op de begane grond langs alle woningen een gang... maar ik stuur wel een link dan kan je het op de foto's zien. (red. <http://www.iewan.nl/>)

Ga je als je je huis inricht ook gordijnrails van ander materiaal kopen? Nou ik ga vooral eerst zoveel mogelijk dingen die ik heb hergebruiken. Zomin mogelijk dingen weggooiën is beter voor het milieu dan alles opnieuw kopen. Jurjen wil eigenlijk zo milieuvriendelijk mogelijk leven zegt tie" Maar hij heeft wel een computer en beeldscherm nodig voor zijn werk als illustrator.

En zijn computer is helaas nog niet zo milieuvriendelijk, maar wie weet bestaan er over een paar jaar wel.....

ook op andere manieren. Bij zijn overlijden heeft de Centraal wonen gemeenschap alles wat dan geregeld en gedaan moet familie. Toen hij hulp nodig had zorgden bewoners voor eten en hielpen hem ook op andere manieren. Bij zijn overlijden heeft de Centraal wonen gemeenschap alles wat dan geregeld en gedaan moet worden op zich genomen, als 'goede' familieleden. "Voor de goegemeente (omgeving) zijn wij heel alternatief en links" zegt de DJ/bewoner: maar ook hier heb je wel "gezeur".

Misschien vallen ook de recente pogingen van een medebewoner om gezonde, biologische drankjes op de (bar)kaart te zetten voor een aantal bewoners onder dit kopje. Er wordt in het project soms "wat meewarig gepraat" over deze actie. Het lukt niet erg met de drankjes en de aanwezigen lijken dat niet echt te betreuren.

Wat wel altijd goed gaat is het delen van een auto, "gewoon goedkoper" is de beknopte, duidelijke toelichting. De vereniging neemt een aantal taken

over van de woningbouwvereniging, met als voordeel dat je "veel meer zeggenschap" hebt, bijvoorbeeld over de toewijzing. Wel is er minder financiële ruimte voor tijdelijke leegstand. Dat was in de beginjaren aanzienlijk soepeler geregeld met de woningbouwvereniging. De beschikbaarheid op korte termijn van "geïntegreerde" a.s. bewoners is daardoor extra belangrijk geworden.

Beheer, werving en toewijzing

De vereniging neemt een aantal taken over van de woningbouwvereniging. Dat betekent wel meer invloed op de gang van zaken, maar ook meer verantwoordelijkheid en regel en vergaderwerk! Zo was er vroeger elke maand een Plenaire Vergadering, het belangrijkste besluitvormingsorgaan. Dat is inmiddels teruggebracht naar eens in de twee maanden. Gemiddeld komen daar zo'n twintig bewoners. Elke cluster of werkgroep is er in principe vertegenwoordigd. "Er zijn hier geen elites". Besluiten worden

met meerderheid van stemmen genomen. Deze vergadering stemt altijd ook over de komst van nieuwe medebewoners. Zonodig wordt daarvoor een extra Plenaire Vergadering belegd.

In de aanvangsperiode was de datum van inschrijving "allesbepalend voor je kans op een woning". Na een voorbereidingstijd van zeven jaar viel toch bijna de helft van de groep bij oplevering af en moesten snel andere bewoners worden gevonden. Dat heeft in het begin tot een lichte vorm van tweedeling geleid tussen degenen die het proces hadden meegemaakt en de mensen die 'opeens' in De Banier terecht konden. Er waren dan ook wel wat misverstanden, zoals de verwachting dat er van alles voor je werd georganiseerd. Maar een van de hoofdkenmerken van Centraal Wonen is nou juist zelfbeheer, zelf dingen regelen. Dus werd snel duidelijk (gemaakt) dat van iedere bewoner een bijdrage wordt verwacht, bijvoorbeeld door in een van de werkgroepen te gaan zitten.

”

Bij de werving en selectie is het *„keihard op datum”* principe van de beginjaren losgelaten. Je komt nu alleen in aanmerking voor een woning als je *„geïntegreerd”* bent.

Er was "een periode dat de werkgroepen te autonoom werden, dat is teruggedraaid en het accent ligt weer bij de plenaire en het bestuur". Ongeveer één derde van de bewoners is actief, één derde doet meer of minder "regelmatig iets" en één derde doet weinig of niets. Er zijn "altijd mensen die bijna niks deden... of die opeens afknappen" (maar soms later actief worden of terugkomen).

Bij de werving en selectie is dit "keihard op datum" principe van de beginjaren, dat "uit nood geboren was", al lang losgelaten. Je komt nu alleen in aanmerking voor een woning als je "geïntegreerd" bent. En dat ben je niet zomaar! Als je belangstelling hebt kun je je aanmelden en maak je kennis met alle! clustergroepjes (samen eten of andere dingen doen, soms is het alleen koffie drinken) Je onderhoudt dan zelf het contact met de Banier. De 'nieuweling' kan kiezen voor "een kennis-makingstraject van negen maanden of van drie jaar". Voor de clustergroepen is deze werkwijze (en eis) soms belastend, er moet soms heel wat tijd en aandacht worden gereserveerd voor deze kennismakingen. Voor aspirant bewoners kan het frustrerend zijn dat mensen in de Banier weinig verhuizen. De doorstroom is gering. Er ontstaat dan ook regelmatig "stress binnen de LAL, de werkgroep die zich met dit onderwerp bezighoudt, omdat er wél geïntegreerde bewoners zijn, maar géén woningaanbod". Ook het aanbod van zgn. "kant en klare" dus voor Centraal Wonen geschikt geachte mensen is een onzekere factor, namelijk "zeer wisselend".

Een vrij recente poging om via de werving en selectie te verjongen is toch losgelaten. Men wilde toen een leeftijdsgrens van veertig jaar invoeren, maar het idee werkte in de praktijk niet goed en "doen is toch belangrijker dan ideeën", aldus één van de aanwezigen.

Het gesprek komt op de mensen in het project, de verschillen en de manier waarop ze daar in de Banier mee omgaan. "Je hebt hier ook querulanten, ik ben er één" zegt de DJ/bewoner. Op onze vraag hoe daar op wordt gereageerd is het antwoord van de andere aanwezigen "zij krijgen de ruimte". Er wordt hartelijk bij gelachen. Een mooi slotakkoord aan het eind van ons tweede bezoek in de serie 'oude' Centraal Wonen projecten.

AD/FK

Landelijke Vereniging Centraal Wonen (LVCW)

Postbus 19163, 3501 DD Utrecht
Telefoon: 06-13015869
Bank: NL69 INGB 0002015796
Internet: www.lvcw.nl
Mail: info@lvcw.nl

Lidmaatschap en abonnement Gewoon Anders

- Contributie voor projecten van minder dan 25 huishoudens: € 4,00 per huishouden
- Voor projecten van 25 of meer huishoudens: € 37,50 + € 2,50 per huishouden
In beide gevallen is dit inclusief 1 abonnement op Gewoon Anders
Extra abonnementen à € 5,00 per stuk
- Projecten in oprichting: € 25,00 (onafhankelijk van aantal huishoudens)
Inclusief 1 abonnement op Gewoon Anders
Extra abonnementen à € 5,00 per stuk
- Persoonlijk lidmaatschap: € 12,00
Inclusief 1 abonnement op Gewoon Anders
Losse abonnementen: € 10,00 (opzeggen voor 1 oktober)

Bestuur

Peter Bakker (*voorzitter*)
Marjoleine Meijer (*secretaris*)
Nico Meijerman (*penningmeester*)

Bureau

Tienta Verlegh

Algemene informatie

Kijk op www.lvcw.nl voor:

- Adressen aangesloten woongemeenschappen
- Consulentes
- Verwante (ook buitenlandse) organisaties
- De digitale 'Gewoon Anders'
- Het logeernetwerk
- Studiemateriaal en allerlei actuele informatie over gemeenschappelijk wonen

Kijk op www.gemeenschappelijkwonen.nl voor:

- Adressen van andere woongemeenschappen
- Uitgebreide informatie voor initiatiefgroepen en bestaande woongemeenschappen

Prikbord

Voor woongemeenschappen die nieuwe bewoners zoeken en voor mensen die op zoek zijn naar een woongemeenschap is er de gratis site: www.woongroep.net

Forum

www.lvcw.nl/forum

Europese **Gemeenschappelijk WonenDag**

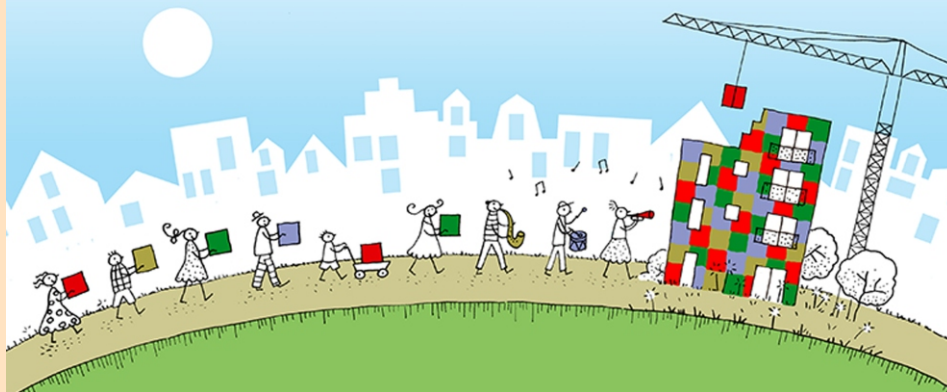
- Zaterdag 21 mei
- van 13.00 tot 16.00 uur

LOOP BINNEN

*Jong & oud
welkom!*

bij een woongemeenschap

- *Thema van deze dag:*
Woongemeenschap
en samenleving



In veel plaatsen Gemeenschappelijk WonenDag

Meer informatie: www.gemeenschappelijkwonen.nl

**DRUKKERIJ
PASKLAAR**

Voor verantwoord drukwerk
Nu ook banners en webdesign

www.drukkerijpasklaar.nl
info@drukkerijpasklaar.nl